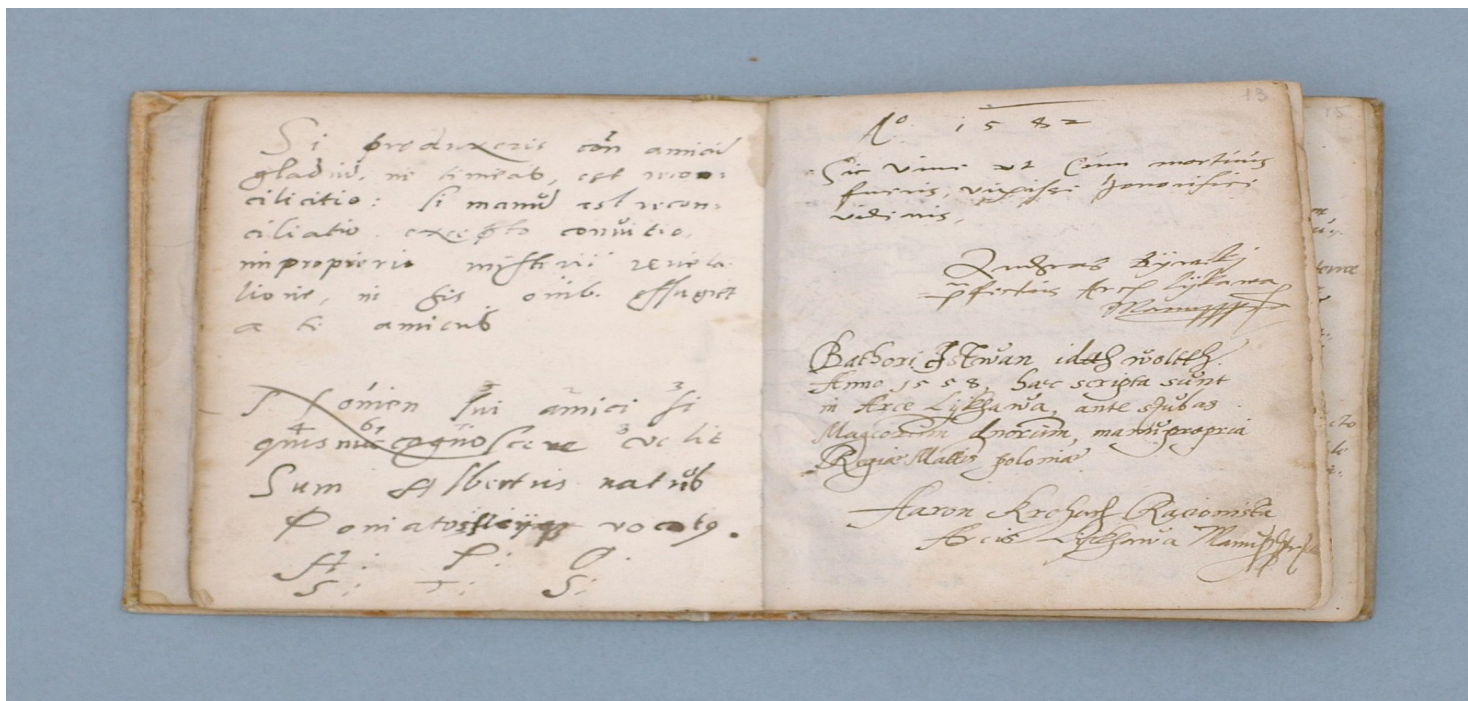
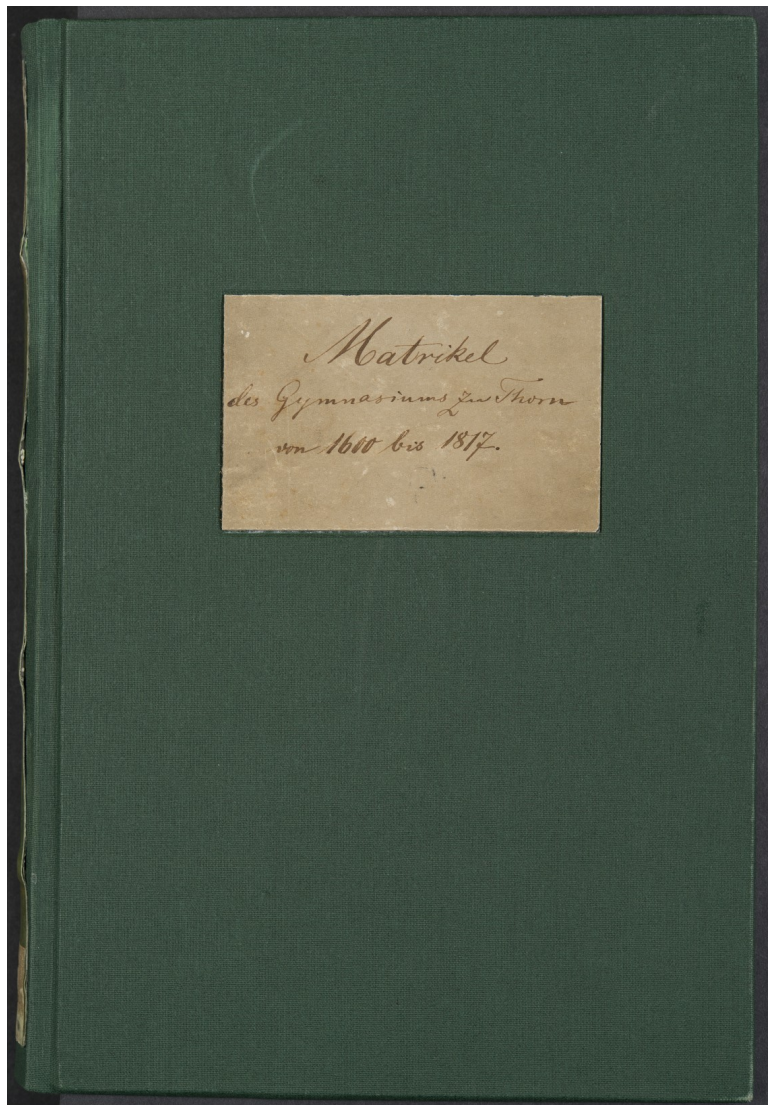


# WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA – KSIĄŻNICA KOPERNIKAŃSKA W TORUNIU –

Anna Mazerska  
Dział Zbiorów Specjalnych.

# Kontynuujemy prezentację zabytkowych rękopisów.





W kolekcji zbiorów  
rękopiśmiennych  
Książnicy Kopernikańskiej  
znajduje się  
Metryka uczniów  
Toruńskiego Gimnazjum  
Akademickiego  
z lat 1600-1817



Metryka uczniów  
została założona  
przez rektora szkoły  
Konrada Bayera w  
1601 roku i była  
kontynuowana przez  
kolejnych rektorów  
szkoły do 1817 roku.

# Rectores Gymnasii Thorunens.

Primus Evangelica<sup>Stonslaj</sup> R. qui tempore<sup>Episcopii</sup>  
Episcopi, Sebota<sup>Jonanika</sup> praefect, ignoratur.  
a quibusdam heitur Tob. Gii Ky.  
Gymnasii, quā talis, R. erat 1568. M. Matthias  
Treu 37 introductus fuit 8. Mart.

a. d. n. Dec.  
Cum Gymnasium A. 1564. renovaretur. R. a. prima Classe  
augeretur, R. fuit M. Caspar Frisius, Philippista.  
Postea Sebastianus Veteris Civitatis Magister.  
A. 1600. R. fuit M. Conradus Bayerus.  
Et A. 1601. successit Lic. Jos. Regius, Gedanensis.  
†. 1605. 10. Jan.  
Dein Matthias Nizolius, Thorun. †. 1608. 16. Nov.  
iterum M. Caspar Frisius.  
A. 1611. Mense Junio<sup>123</sup> Conradus Graefus. †. 1630. 29. Aug.  
A. 1630. 14. Dec. Lic. Petrus Zimmermann. †. 1636. 8. Sep.  
Tempore Interregni Rector fuit M. Basilus  
Zolnerus. †. 1638. 21. Febr.  
A. 1660. 11. Nov. Henricus Schavius, Med. Doct. †.  
1661. 9. Nov. Postea occubuit.  
A. 1662. 10. M. Jacobus Gerhards. †. 1666. 12. Jul.  
A. 1667. 16. Jan. M. Ernestus König, q. dimissus A. 1662.  
A. 1682. 21. Julij. D. Paulus Hoffmann, q. rursum fascis  
et graves causas deposuit A. 1694. mense Junio.  
A. 1695. 16. Jan. M. Georgius Windt, Wratisl. †. Anno  
1705 d. 7 Julij. post horam 11. pomer.  
A. 1706. d. 31. Augusti. M. Petrus Jaenichius. Filr.  
Stenberger. †. A. 1734. d. 13. Februarii.  
A. 1739. die 6. Maii Petrus Zorn Hamburgensis dimissus.  
A. 1745. d. 11. Maii. M. Georgius Wilhelmus Oeder, Heilbr. Fran.  
A. 1753. d. 21. Augusti. M. Franciscus Christoph. Sche. †. A. 1751. d. 22. Jani.  
A. 1761. d. 26. Maii. M. Joannes Albinus Kries. †. 1765. 22. Jan.  
A. 1800. d. 9. Julij. Wilhelmus Severin Lemgaria. Wrat. †. 1800.  
A. 1800. d. 20. Julij. †. 1800. 20. Julij. †. 1800. 20. Julij.

Anno 1783 d. 25 Febr. Io. Christoph. Kries, Lector huc usque in classibus Gymnasii superioribus, Varavianam profectus est, advocatus ad suscipiendum munus praecceptoris iuvenum nobilium (all. Caspar am Endstammvogel) quod munus adiit d. 7 Mart. a Senatu nostro missis Varavia literis missionem petiit eamque impetravit.

- d. 27 Sept. vocatus est V. C. Io: Carolus Siegfried Germar, AA. LL. M., Professor Gymnasii Ordinarius, advenit d. 25 Oct. d. 11 Nov. a collegio Scholararcha, verba faciente Mg. Protoscholarcha, Car. Tac. Waischlagero, Praesos, introducit, d. 12 Nov. a Rectore iuventuti commendatus est, quo facto d. 12 Nov. praelationibus publicis habendis munus auspiciis facit.

solertia munus auspiciis peregit 1784 d. 12 Mart. - ~~advenit~~ est 1823 d. 8. Mense  
Anno 1785 d. 22 Febr. V. C. M. Ioannes Albinus Kries, Gymn. Lector  
de cuius vita copiosius exposuit Hennig, Prof. in memoria  
Professorum a omine scripta.

Anno 1788 d. 4 April. obiit Christianus Hennig Rudorf, Collega latine  
in cuius locum vocatus est Christianus Friedericus  
Wendland, introductus a vicario Rectoris Hennig d. 17 Sept.

Anno 1790 d. 17 Dec. in ludimoderatoris Keegii, quipote munere  
suo se abdicavit, locum introductus est Chri-  
stianus Friedericus Wendland, Coll. III. Gymnasii,  
a vicario Rectoris Hennig d.

Wendlandii locum obtinuit Ioannes Carolus Hessel  
Thorunensis, introductus d.

Anno 1792 mens. Sept. coll. III. Gymnasio Io. Car. Hesselne,  
Culmam discessit, (sulesius am Endstamm Vogel), iustitiam  
reposita. Dac. in cuius locum

d. 22. Nov. introductus est Ge. Gottlieb Lottmann  
Coll. III. Schola Neapolitana d. Febr. 1796

Anno 1796 mens. Maj. V. C. Io. B. Hennig  
munere suo praefessorio sponte se  
abdicavit.

Anno 1797 Mense Febr. introducti sunt  
a Praef. Germar collegae Johann  
Heinrich Wallburg et Epkram Got-  
lieb Fork; hic in nova, ille in  
vetere civitate. Ambo non multo post  
munera scholastica cum aliis mu-  
neribus comutarunt.

Zawiera dane uczniów –  
imię i nazwisko, niekiedy  
datę urodzenia, wiek,  
status społeczny  
rodziców oraz wyznanie.



inferior. alter Io. Christoph. Krieger, filius meus natu maximus, et d. 17 Aug. a me introduci

W Metryce  
zapisane  
zostały również  
informacje o  
nauczycielach  
i zajęciach,  
jakie  
prowadzili.



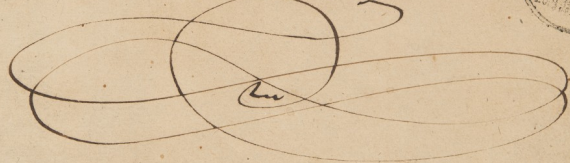
*Christo Duce et Auspice,*

DESCRIP TIO  
BIBLIOTHECÆ  
SCHOLÆ THORVNENSIS

*Anno Domini*

*1594.*

*Extracta*



Toruńskie Gimnazjum Akademickie posiadało swoją bibliotekę. Powstała ona z inicjatywy burmistrza Torunia Henryka Strobanda w 1594 roku i była ona największą i najbogatszą biblioteką Torunia działającą od XVI do XX wieku. Pełniła funkcje zarówno biblioteki szkolnej jak i publicznej.

Oto opis tej biblioteki.

Zawiera on informacje o miejscu i warunkach, w jakich był przechowywany księgozbiór w tej bibliotece oraz o jego organizacji.

Książnica Kopernikańska do dziś kontynuuje tradycje biblioteczne tej XVI-sto wiecznej biblioteki.



Inną grupą  
rękopisów są  
sztambuchy czyli  
pamiętniki.



Handschrift: R 8° 8 1 nw. 5

im Besitz der Gymnasialbibliothek  
Thorn

ist nach den Grundsätzen der Königl. Preussischen  
Akademie der Wissenschaften zu Berlin

von Herrn Dr. Niemcewicz

im Jahr 1912 aufgenommen worden.

HIC MUSAE CHARITES, manent pia triga sororum.

<sup>Ergo</sup>  
Hoc exestie procul Fano Profani

Sollicit ex omni fano iuvat esse profano

EXESTE, EXESTE!

Noxia vos etenim gustastis semina Loti

Atque obfuscastis fusca nigredine spectus.

<sup>At vero</sup>  
Hic ALBUM liberat ALBUSA, ALBOSQ. requirit

Et nigros nigris prosequitur modis.

<sup>Unde</sup>  
Illos modis adesse pollicit omnibus

Illos abesse clamat

LUDOVICUS MÖLLER THORUNENSIS BORUSSUS

Sztambuch  
pamiętnik  
Ludwika  
Möllera  
(zm. 1644)  
profesora i  
konrektora  
Toruńskiego  
Gimnazjum.



Pamiętnik  
zawiera  
wpisy z  
okresu  
studiów  
profesora.







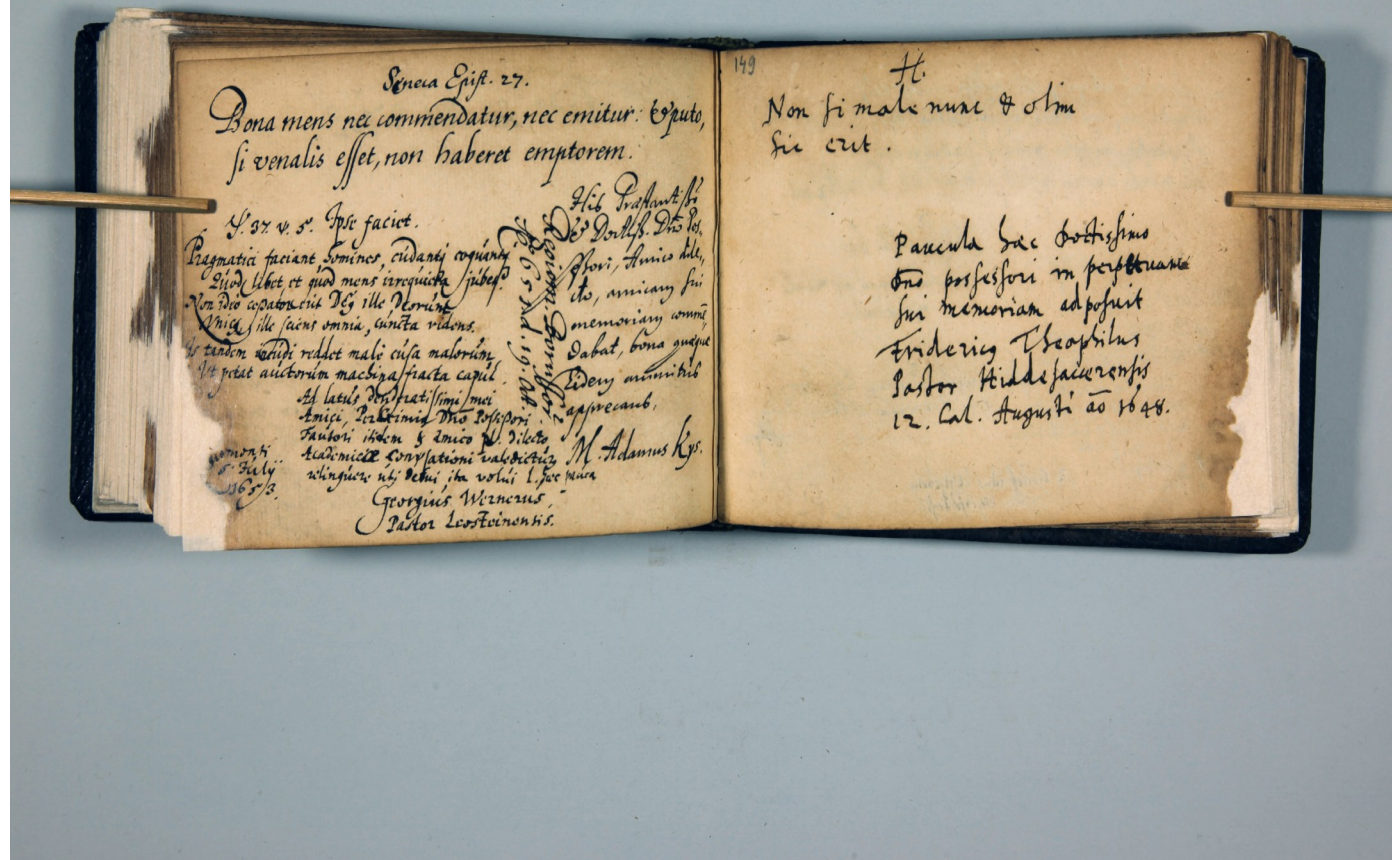
Sztambuch –  
pamiętnik  
Piotra Schoenwalda  
(1627-1701)  
z Brodnicy.

Piotr  
Schoenwald  
był niemieckim  
pastorem w  
Kościele NMP  
i Św. Jakuba  
w Toruniu.

29  
50  
Omnia ad Dei gloriam.  
Reverendissimo Reverendo Jacobo Wittenbergensi 11. Octob.  
Anni 1648.  
Aetatis 78.  
Mensis Julii 51.  
Jacobus Martinus SS. Theol. Doct. Profes. Princialis, Au-  
dientiae Senior, Temporis Cathedralis Propositor & Co-  
regens Cathedralis Scholae.



Jego pamiętnik  
zawiera  
autografy  
profesorów  
i kolegów  
z okresu nauki  
w gimnazjum  
gdańskim,  
toruńskim  
i elbląskim.



Kolejny sztambuch to pamiętnik M. Liebig z  
Torunia, z początku XIX wieku.







Pamiętnik  
ma  
piękną  
oprawę  
z złotymi  
tłoczeniami





Zawiera  
oryginalne  
obrazki  
wykonane  
techniką  
haftu,





Kolejny  
wpis  
z motywem  
haftowanym



i wiele  
innych  
kolorowych  
ilustracji...





m. 5. 108

ciąg  
dalszy  
nastąpi...